

ŞEFFAFLIK, İLETİŞİM VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN YEREL YÖNETİM BAŞARILARINA ETKİLERİ

Adnan KALKAN

MAKÜ-Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik YO.
Bucak/Burdur
E-posta: adnankalkan@mehmetakif.edu.tr

Ali Murat ALPARSLAN

MAKÜ-Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik YO.
Bucak/Burdur
E-posta: alimurat@mehmetakif.edu.tr

Özet

Günümüz kamu yönetimi anlayışında, merkezi ve yerel yönetim faaliyetlerinde hesap verebilirlik, şeffaflık, iletişim gibi kavramlar vazgeçilmez vasıflar konumundadır. Bu etik değerler çok önemli kamu hizmetlerini düzenleyen kanunlara, yöneltmeliklere uygulama yönergelerine temel teşkil eder duruma gelmiştir. Bu anlayışın getirdiği açık yönetim kavramı dahilinde düşünüldüğünde toplum ve devlet arasındaki mesafeyi kaldırmak, kamu hizmetinin kalitesini artırıp bunu topluma hissettirmek ve yerel yönetim başarısının bu anlamda gerçekleştirilmesini sağlamak esas amaç olmalıdır.

Yönetim açısından son yıllarda dünya ve Türkiye literatüründe de inceleme altına alınan şeffaflık, hesap verebilirlik ve iletişim gibi değerlerin yerel yönetim uygulamalarındaki etkisini, uygulanabilirliğini ölçmek, yerel yönetim başarılarına etkisini değerlendirmek gerekmektedir. Bu anlamda yetkili insanların, bu kavramların sadece kanunda veya yapılan araştırmalarda kalmasının ötesine geçip, bu değerleri yapılacak her işte, yatırımda, politikada ilk olarak düşünülmesini sağlamak, özetle; iş yapış şekline yansıtma için bir bilinç yaratmaları gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda, devlet iş yapısının etkin ve etkili olması, uygulamaların bu değerlere sahip olması ve sonuç olarak yerel yönetimlerin performans değerlerinin toplum ve çalışanlar gözünde artırılması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada toplum ihtiyaçlarının devlete en yakın konumda bulunduğu yerel yönetimlerin bu değerler kapsamında değerlendirilmesi ciddi bir gereklilik olarak vurgulanmaktadır. Bucak ilçesinde yaşayanlar üzerinde yapılan araştırmada; yerel yönetim başarıları, şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik değerleri arasındaki ilişkilerin araştırılması amaçlanmıştır. Bu çalışma, yerel yönetimlerimize evrensel değerlere ve standartlara ulaşmalarında bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim Başarısı, Şeffaflık, İletişim, Hesap Verebilirlik

Alan Tanımı: Kamu Ekonomisi ve Kamu Maliyesi (Devletin Yapısı, Kapsamı ve Performansı).

THE EFFECTS OF TRANSPARENCY, COMMUNICATION, ACCOUNTABILITY IN LOCAL GOVERNMENTAL SUCCESSES

Abstract

In today's understanding of public administration, the concepts as accountability, transparency and communication are essential in central and local governmental activities. These ethical values have become the basis for laws, regulations and application instructions that regulate the many important public services. Thus, the main object of this paper is to present the impacts of transparency, accountability and communication on local governmental successes, and the relations between these variables in Bucak, Burdur. Our results show that the relations between local governmental success and transparency, communication and accountability. According to these results transparency, accountability and communication affect the local governmental successes.

Key Words: *Local Management Achievements, Transparency, Communication, Accountability*

JEL Classification: H5, H7, H11, A13, D73.

1. GİRİŞ

Dünyada yaşanan hızlı ve çok yönlü değişim özellikle yönetim anlayışında ve klasik bürokratik yapılarda köklü bir yeniden yapılanmayı gündeme getirmiştir. Bütün bu teorik ve reel değişimler doğrultusunda kamu yönetiminin toplumsal rolü ve işlevleri ile bunları yerine getirirken uygulayacağı yöntemler ve oluşturacağı kurumsal yapılar tartışma konusu haline gelmiştir. Genel olarak ifade edilecek olursa, toplumun taleplerine karşı duyarlı, katılımcılığa önem veren, hedef ve önceliklerini netleştirmiş, hesap veren, şeffaf, daha küçük ancak daha etkin bir kamu talebi dile getirilmiştir. Kamunun üretimden çekilmesi, düzenleyici işlevinin güçlendirilmesi, özel sektör ve toplum ile paydaşlık ilişkisi geliştirilmesi öngörülmüştür (Yılmaz, 2007:215). Vatandaş odaklı bir bürokratik anlayış, katılımcılık, saydamlık, hesap verme sorumluluğu, etkili ve verimli olmak, stratejik boyutun güçlenmesi, uygulamada yerinden yönetimin ve esnekliğin ön plana çıkması, piyasa temelli çağdaş yönetim tekniklerinin uygulanması, sonuçlara ve performansa dayalı yönetim yapıları gibi unsurlar, dünya genelinde uygulanan kamu yönetimi reformlarının ortak yönlerine örnek olarak gösterilebilir (Bilgin, 2005:23).

Kamu yönetimi, küreselleşme sürecinde çok önemli değişimlere sahne olmakta ve günümüzün farklılaşan koşul ve gereksinimlerine uyma çabası içinde görülmektedir. Yönetime katılma, demokratik yönetim, yerinden yönetim, hizmet sunum kalitesi, performans yönetimi gibi kavramların ve işletme yönetimi alanında yeni yönetim tekniklerinin kamu yönetiminin yapısal ve işlevsel süreçlerine dahil edilmesi, bugün devlet gündemlerinin başında yer almaktadır. Türkiye'de de ortaya çıkan bu çalışmalar, teknolojik gelişmelerin yönetime etkisi, özellikle yerel yönetimlerin sunduğu hizmet yönetiminin işletme niteliğinin artması, kentleşme ve yerelleşme eğilimleri gibi

küresel gelişmelerin hepsi örgüt ve yönetim anlayışında ortaya çıkan değişmelerle yakından ilgilidir.

Devletin hesap verme sorumluluğunu sağlayan önemli mekanizmalardan biri olan şeffaflık; devletin, hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için uyguladığı politikaları ve bu politikaların yarattığı sonuçları izlemek için gerekli olan bilgiyi düzenli, anlaşılabilir, tutarlı ve güvenilir bir biçimde sunmasıdır. Şeffaflık, kamusal kaynakların nasıl ve hangi amaçlara yönelik olarak kullanıldığını ve bu kullanımın sonuçları konusunda vatandaşlara gerekli bilgileri sağlayan bir mekanizmadır. Şeffaflığın en önemli sonuçlarından biri, kamu yönetimine ve devlete duyulan güvenin artmasıdır (Bilgin, 2005:43).

Genel olarak yerel yönetimler; belirli bir coğrafi alanda yaşayan, yerel topluluğun bireylerine kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan, karar organları yerel toplulukça seçilerek göreve getirilen, yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelirlerle, bütçeye ve personele sahip, üstlendiği hizmetler için kendi örgütsel yapısını kurabilen, merkez yönetimi ile ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişileridir şeklinde tanımlanmaktadır. Bu anlamda yerel yönetimler, belli amaçlara ulaşmak, belli gereksinmelere yanıt vermek üzere, toplumların tarihsel gelişmesine koşut olarak ortaya çıkmış birimler olarak ifade edilebilir (Soysal ve Alıcı, 2000:173). Yerel yönetimler; yöre halkının ihtiyaçlarını etkin bir biçimde karşılamak üzere, yerel topluluğa kamu hizmeti sağlayan ve yerel halkın kendi seçtiği organlarca yönetilen; yönetsel, siyasal ve toplumsal kurumlardır. Dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan birisi, bu hizmetlerin yerine getirilmesinde halkın memnuniyetinin ne derece sağlanabildiğinin ölçülebilmesi ve vatandaş odaklı bir hizmet sunumu gerçekleştirilebilmesidir (Henden, H.B. ve Henden R., 2005:48).

Halkın yerel yönetimlere demokratik katılımını sağlamak tüm yerel yönetimlerin en önemli görevleri arasındadır. Demokratik katılımın sağlanması ancak siyasal yönetimin meşruiyetini halka dayandırmak ve buna da halkı inandırmaktan geçmektedir. Bu ise ancak şeffaf, hesap veren bir yerel yönetimle gerçekleştirilebilir (Çoruh, 2008:2).

1.1. Şeffaflık

Ülkelerin kamu yönetiminde etik olmayan davranış sorunlarının artması, halkın devlete ve kamu bürokrasisine olan güveninin sarsılmasına ve kamu yönetiminin saygınlığının azalmasına yol açmıştır. Halkın devlete olan güvenini yeniden tesis ederek kamu yönetiminin saygınlığını korumak küresel bir reform haline gelmiştir. Şeffaflık, açıklık gibi kavramlar, son yıllarda en sık kullanılan kavramlardandır. Bu kavramlarla anlatılmak istenen, yönetimin otoriter tutumdan vazgeçmesi, içine girilmezliği azaltması, halkın etkilerine açık olmasıdır (Şentürk, 2005:68).

Şeffaflık; devletin görev ve fonksiyonlarının, kamu ekonomisi ve kamu mali yönetimine ilişkin bilgilerin ve hesapların, aynı zamanda kamu mali yönetimine ve temel iktisat politikalarına ilişkin planların, niyet ve projeksiyonların açık, anlaşılır ve düzenli olarak güven tesis edecek şekilde kamuoyunun bilgisine sunulmasıdır (Atiyas ve Sayın, 2001:28).

Yönetimin şeffaflığı aslında onun elinde bulundurduğu bilgi ve belgelere ulaşmakla sağlanabilir. Aynı şekilde kamu yönetiminin hesap verebilmesi de halkın bilgilenmesi yoluyla gerçekleşir. Ayrıca yönetime katılmak için yönetimin işleyişini, karar süreçlerini veya karar mekanizmalarını bilmek gerekir. Bu bilgilere ise ancak bilgi edinme hakkı ile ulaşılabilir. Yerel halk, yaşadığı çevreye karşı duyarlı, soran ve takip eden, yönetim fonksiyonuna katılmaya istekli bir özelliğe sahip hale getirilmelidir (Aksoy, 2006:56-57).

Her faaliyetini açıkça ifade edebilen kurumlara kamuoyunda daha çok güvenilir. Mali tablolara yansıyan ve yatırımcılar başta olmak üzere tüm paydaşları ilgilendiren bir işlem ve olgunun neden ve nasıl yapıldığının açık olması ve kamuoyu ile paylaşılması nihayetinde güven artırıcıdır. Örneğin; uluslararası finansal raporlama standartlarını kullanan bir şirketin, yurt dışına açılarak ticaret yapabilmesi ya da ortaklık kurabilmesi olasılığı tüm dünyada anlaşılabilen bir dil kullandığından daha yüksektir (Aktan ve Çoban, 2000:7).

Şeffaflığın ve ahlâk kurallarının en çok geçerli olacağı kuruluşlar, yerel yönetimlerdir. Bu nedenle, yerel yönetimler demokratik terbiye kuruluşları olarak nitelendirilmektedir. Yerel yönetimlerde açıklık kuralına ve vatandaşların oylarına büyük önem verilmiştir. Köy kuruluşlarında köy derneğinin bulunması, uygulamada etkin olmamakla beraber, köy işlerinin bir kısmının, tüm köy halkının katılımı ile kararlaştırılması, köylerde şeffaflığa ne denli önem verildiğinin bir kanıtıdır. Belediyelerde, belediye meclis toplantılarının halka açık olması ve toplantılarda alınan kararların vatandaşlara, gerekli haberleşme araçları ile duyurulması, bir köyün belediye haline gelmesi için halk oylaması yapılması, bu alanda kaliteli yönetim yönünden güzel ve olumlu örneklerdir. Bazı yönetici ve belediye başkanlarının halka açık görüşme günleri saptamaları, yönetimde kaliteyi artırmak yönünde olumlu gelişmelerdir (Tortop, 2005:13).

Şeffaflık, hesap verilebilirlik ve katılımcılık sivil toplum örgütleri ve vatandaşların hakları olarak ele alınmaktadır. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Aarhus Deklarasyonu; bilgiyi, bir vatandaşlık hakkı olarak ele almaktadır. Bu açıdan bakıldığında, bilgiye erişim kamu hesap verilebilirliği için bir önkoşuldur (Nelson, 2003:252).

1.2. İletişim

İletişim; duygu, düşünce ve olayların anlam yüklü göstergelerinden oluşmuş mesajlar aracılığı ile hedef konumundaki kişi ya da gruplara ortaklaştırılması, bu ilişkiler üzerinde bir etki yaratılması amacıyla başlatılan ve iletilen hedefteki etkisinin geri besleme aracılığı ile ölçülerek yeni iletilerin kodlanması sürecidir (Yomralıoğlu ve Çelik, 1999:201).

Toplumların siyasetle ilgi alanlarında; seçimlere katılım oranlarından, adayları değerlendirme kıstaslarına veya uluslararası gelişmelere gösterilen ilgiye uzanan birçok gösterge mevcuttur. Siyasetçiler karmaşık konularda hızlı hareket etmek, karar vermek ve bunu kamuoyuna anlatmak, desteğini almak zorundadırlar. Baskı grupları, sivil toplum kuruluşları ve lobiler değişik yöntemlerle sistemin işleyişinde rol almaktadır. Küresel ölçekten yerel ölçüğe kadar hangi konunun ne kadar süre siyasal gündemde kalacağını tahmin etmek zorlaşmıştır. Bu nedenle demokrasilerde iletişim giderek belirleyici bir etken haline gelmiştir. Toplumların eğitim seviyesi

artıkça ve bilgi teknolojileri ilerledikçe siyasal yönetim konuları da karmaşıklaşmaktadır. Siyasetçi ile seçmen arasındaki ilişkide iletişim büyük önem taşımaktadır. İletişim gücü yetersiz siyasal projeler başarısız olmaya mahkûmdur. Bu durum yerel yönetimlerin, seçmenler ile ilişkilerde iletişim açısından henüz yeterli düzeye ulaşmadığının da kanıtıdır. Artık en önemli etken, siyasetçinin seçmeni ile olan ilişkisidir. Sonuca ulaşmak için kamuoyu, seçmen-siyasetçi ilişkisi ve medyanın önemi göz ardı edilemez.

Bilgi teknolojisinden etkin olarak yararlanmak yerel yönetimlerin başarısı için ön koşul olmuştur (Yomralıoğlu ve Çelik, 1999:196). Günümüz bilgi çağına dijital platformunda şeffaflık, uygun bilgilere tam ve kolayca online erişim sağlanması olarak tanımlanmaktadır ve sadece bu erişim sağlandığı zaman gerçek bir şeffaflık mümkündür (Fabry, 2008:3).

Günümüzde etkin iletişimin sağlanabilmesi için en önemli araçlardan olan bilişim sektörünün kullanılması ile dile getirilen elektronik devlet (e-devlet) ve elektronik belediye (e-belediye) oldukça önemlidir. Çağımızın vazgeçilmez teknolojisi olan internetin yerel halkın kullanımına sunulması ile belediye-yerel halk arasında karşılıklı iletişim ve bilgi alışverişi, kaliteli hizmet sunumu ve yerel demokrasinin geliştirilmesi sağlanacaktır. Yerel halka hizmet üretme sorumluluğu olan belediyelerin teknolojik gelişmeleri kurumsal faaliyetlere uyarlamaları gerekmektedir (Henden H.B. ve Henden R., 2005:48).

Günümüzün toplumsal yaşamında iletişim çağı yoğun bir şekilde yaşanmaktadır. Yönetimsel politikaların daha iyi savunabilmesi, bu gerçeğin anlaşılmasına, kabullenilmesine ve gereğinin yapılmasına bağlıdır. Yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen yatırımlar, çevre temizliği, sosyal ve kültürel hizmetler ve eğitim gibi temel alanlardaki gelişmeler, yerel yönetim başarılarını doğrudan etkilemektedir. Bu faaliyetlerin seçmenler tarafından başarı olarak algılanmasında, seçmenlere iletişim belirleyici bir etkidir. Artık en önemli etken, siyasetçinin seçmeni ile olan ilişkisidir. Sonuca ulaşmak için kamuoyu, seçmen-siyasetçi ilişkisi ve medyanın önemi göz ardı edilemez.

Başarılı bir yönetim, etkin bir iletişim sistemi ile eşdeğer görülebilmektedir. İyi bir iletişim ağının kurulmuş olması ve işlemesi, yönetsel başarıyı etkileyerek; yönetsel çıktıların nitelik ve nicelik olarak yüksek olmasına neden olacaktır. Yetersiz iletişim, kamu kurumları ve toplum arasındaki koordinasyon ve işbirliğini zayıflatabilmektedir. Bu durum, kamu hizmetlerinin aksamasına, kalitesinin düşmesine ve vatandaşların ihtiyaçlarını karşılama düzeyinin düşük olmasına neden olabilmektedir. Kamusal işlemlerin ve hizmetlerin belirlenen amaçlara uygun olarak yerine getirilebilmesi için etkin bir iletişim sisteminin kurulmasına ihtiyaç vardır.

Belediyeler; karar ve yürütme organlarının yerel halkın seçimi ile oluşturulması, yerel halka en yakın yönetsel birimler olmaları nedeniyle tümüyle halkla ilişkileri gerektirmektedir. Bu açıdan özellikle belediyeler hizmetlerin etkin, yerinde ve verimli sunulması noktasında diğer yerel yönetim birimlerine göre öncelikli konumda bulunmaktadır. Bu çerçevede yerel düzeyde sağlıklı işleyen bir yönetim-yönetilen iletişim ve etkileşiminin işler kılınması ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için halkla ilişkiler ağının oluşturulması gerekmektedir (Öner, 2001:102). Aksi takdirde ortaya çıkacak yetersiz iletişim, kamu kurumları ve kamu personeli arasındaki

koordinasyon ve işbirliğini zayıflatacaktır. Bu durum, kamu hizmetlerinin aksamasına, kalitesinin düşmesine ve vatandaşların ihtiyaçlarını karşılama düzeyinin düşük olmasına neden olacaktır (Şahin, 2007:82). İletişim vatandaşlar için daha iyi bir hayat sağlamak için devletin yeteneklerini arttırmada temel bir basamaktır. İletişim sistemlerini arttırmak demokrasi tarafından vatandaşlar için yaratılan fırsatların etkili bir şekilde vatandaşlara bilgilendirilmesini ve vatandaşların yönetime katılmalarını arttırmayı sağlamaktadır. İletişim bütçelenmeli ve planlanmalıdır. Her belediye bir iletişim stratejisine ve planına sahip olmalıdır (Mackay, 2006:25).

1.3. Hesap Verebilirlik

Hesap verme sorumluluğu bir kimsenin yaptıklarından dolayı başka bir otoriteye açıklamada bulunması olarak tanımlanabilir. Kamu yönetimi açısından hesap verme sorumluluğu, üzerinde mutabakata varılmış hedefler çerçevesinde belirli bir performansın gerçekleştirilmesine yönelik sorumluluğunun üstlenilmesi ve bunun açıklanması yükümlülüğüne dayanan bir ilişki olarak tanımlanabilir (Aktan ve Çoban, 2000:5).

Hesap verme, yönetim olgusunun özünde vardır ve kaynakları yöneten her kişi ve örgütsel birimin en temel yükümlülüğüdür. Hesap verme yükümlülüğünün kamu yönetiminde oluşturduğu zincir, demokrasiler bakımından doğal ve son derece gerekli bir ilişki olarak kabul edilmektedir. Zira halkın kendini yönetmesi için demokratik yolla seçtiği vekillerinden ve onların vekili durumundaki atanmış yöneticilerden, kendilerine tevdi edilen görevlerin ifası ve kamu kaynaklarının kullanımı konularında bilgi isteme ve hesap sorma hakkı, demokratik rejimin özünde bulunan bir yetkidir. Öte yandan, hesap verme yükümlülüğü aynı zamanda günümüz kamu yönetimleri bakımından bir çağdaşlık kriteri olarak da algılanmakta; yönetimde çağdaşlık ile demokrasiyi buluşturmaktadır. Zaten demokrasinin özü de ülkeyi yönetenlerin vatandaşlara karşı sorumlu olmaları, onlara hesap vermeleridir (Baş, 2001:7).

Kişiler ve yönettikleri kurumlar, yeni ve daha etkin eylemleri hayata geçirecek anlayışları ve bilgileri üretmede kendilerini hesap verebilir hissetmelidir. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki şeffaflık ve hesap verebilirliğin; iş tatmini, kuruma bağlılık ve lidere duyulan güven gibi tutumlarla; bağımsızlık ihtiyacı, görevle ilgili geri bildirim ve özü itibariyle tatmin edici görev gibi görev özellikleriyle de çok yakın ilişkisi bulunmaktadır. Bu yönetim ilkeleri kurum dışı etkinliğin ve başarının sağlanmasına yaptığı katkının yanında kurum içerisinde de belirtilen olumlu katkıları sağlamaktadır (Taşçı ve Koç, 2007:373).

Bazı araştırmacılar farklı hesap verebilirlik türlerini tanımlamaya çalışmışlardır. Sinclair, beş tip hesap verebilirlikten bahsetmektedir. Bunlardan biri, kamu hesap verebilirliğidir ki daha gayri resmi fakat kamuya doğrudan hesap verebilirliktir. Kamu hesap verebilirliğinin dayanak noktası halkın bilme hakkıdır. Kamu hesap verebilirliği temel haklardır ve konu ile ilgili bilgilerin kamuya verilmesi bir borçtur (Ryan, Stanley and Nelson, 2002:262).

İtalya'da yerel yönetim istikrarını arttırmak için hesap verilebilirliği artırıcı çabalar yerine getirilmekte ve tamamlanmaktadır. Buna ek olarak bu çabalar, halkın gereksinimlerini daha iyi

karşılama için yönetim inisiyatiflerinin ve politikalarının benimsenmesini teşvik etmektedir (Mussari, 1994:67).

Marco Rubio bir mektubunda; reform çabaları olarak hesap verebilirliğin gelişmenin bir gereği olduğunu, hükümet harcamalarına daha fazla şeffaflık getirmenin ve her Florida'nın elektronik ortamda bunu görmesini sağlamanın, sadece Florida hükümet liderlerine daha fazla hesap verebilir olmalarına yardım etmeyecek aynı zamanda hükümetin tüm seviyelerinde bir güvenin kurulmasına da yardım edeceğini yazmıştır (Fabry, 2008:1).

2. ŞEFFAFLIK, İLETİŞİM VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN YEREL YÖNETİM BAŞARISINA ETKİSİ

Etkin bir demokrasi, etkin bir hesap verme, şeffaflık ve iletişim sürecini gerektirir. Etkin hesap verme, iletişim ve şeffaflık süreci, hükümet faaliyetlerinin vatandaşlara raporlanmasını gerektirir.

Yerel yönetimlerin seçmenlerine siyasi hesap verebilme derecesi, kamu hizmetlerinin dağıtımındaki hizmetleri üzerinde kritik bir etkiye sahiptir. Hükümet performansının verilen alanda politik hesap verebilirlik derecesinin bir fonksiyonu olması beklenir (Eckardt, 2008:17).

Liderleri sorumlu tutmak için vatandaşların en temel yolu seçimlerdeki oylamalardır. Fakat bu, tek yol değildir. Birleşik Devletlerde ve diğer demokrasilerde, vatandaşlar hükümeti sadece seçim günlerinde değil, günlük esaslar üzerinde de etkileyebilmektedir (Katz, 2008:4).

Kabul gören bir yerel seçim, başarılı yönetim kadrosunun oluşumunu sağlayacaktır. İradelerinin sandığa yansıdığını düşünen vatandaş, o yönetime sahip çıkacaktır. Oyunu kullanan seçmen, görevini tamamlamış olmaz; sadece görevinin başlangıç aşamasını geçmiş olur. Seçim sonrasında yapılan hizmetlerin değerlendirilmesi sonucu uygun olanların desteklenmesi, uygun olmayanların ise düzeltilmesi için katkı konulması istenilen bir durumdur.

2.1. Şeffaflığın Yerel Yönetimlerin Başarısına Etkisi

Ülkemizde, özellikle genel siyasetteki gelişmeler, yerel seçimleri de etkilemektedir. Ancak bu genellemeden sapmalar da olabilmektedir. Tek tek yerel yönetimler incelendiğinde bazı yerlerde vatandaşın, genel siyasetten etkilenmeyerek sadece yerel yönetimin başarısı nedeniyle, o yerel yönetime oy verdiği de görülmektedir. Performans yönetiminin yerel yönetimlerde yerleşmesiyle, bu örneklerin sayısı da artacak ve böylece yönetsel şeffaflık, belediyelerde uygulanan performans yönetim sürecinin takibi ve performans sonuçlarının halka duyurulması noktasında, performans dayalı bir yönetime katkıda bulunacaktır (Köseoğlu, 2005:231). Bütün bunların ışığında denilebilir ki; “Şeffaflık, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir”.

2.2. İletişimin Yerel Yönetimlerin Başarısına Etkisi

Yerel yönetimlerde her türlü iletişim ve yönetsel açıklığın sağlanmış olması, performans yönetimini destekleyen bir olgudur. Bu doğrultuda, halka, yapılan hizmetler ile, hedefler ve planlar hakkında sürekli ve doğru bilgiler verilmelidir. Ayrıca yerel yönetim hizmetleri ile ilgili bilgiler, herkese açık olmalıdır. Böylece vatandaşlar, hizmetten kimin sorumlu olduğuna ve ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına karar verebilecektir. Bunun sonucunda da denilebilir ki; “İletişim, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir”.

2.3. Hesap Verebilirliğin Yerel Yönetimlerin Başarısına Etkisi

Hesap verilebilirlik, bilmeye hakkı ve yetkisi olanlara performansımızı tam ve doğru olarak bildirmemizi gerekli kılan bir prosestir (Fabry, 2008:2). Kamu yönetiminin; kendisine yetki veren vatandaşa karşı, bu yetkiyi ne kadar doğru ve etkin kullandığının hesabını vermesi gerekmektedir. Hesap verilebilirlik; siyasi, idari, hukuki ve mali hesap verebilirlik olmak üzere dört ana başlıkta ele alınabilir. Genel olarak, siyasi hesap verme sorumluluğu halkın seçim ve oylama mekanizması aracılığıyla vekillerini denetlemesi anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle, halkın seçtiği temsilcilerin bir seçim dönemi içerisinde yaptıkları faaliyetler seçmenler tarafından değerlendirilmekte ve eğer seçimle iş başına getirilen hükümet başarılı görülüyorsa yeniden seçilmekte, başarısız görülüyorsa tekrar seçilememektedir. Dolayısıyla, seçim ve oylama mekanizması başlı başına bir hesap verme yükümlülüğü mekanizmasıdır (Aktan ve Çoban, 2000:6).

Vatandaşlar seçimlerde oy kullandığı zaman kamu politikalarının yürütülmesi ve önceki dönemdeki süreçte yetkinin kullanılması için hükümetin hesap tutacağı kabul edilmiştir. Yani, vatandaşlar hesap sahipleri gibi davranmaktadır. Demokratik hesap verebilirlik, aktif vatandaşların sorumluluğu politika üreticileri ile paylaşmasını gerektirir. Çünkü bu, demokratik yönetim ve kontrolün tek yoludur. Yerel ve bölgesel adaylar için oy kullanma bir hesap verebilirlik eylemidir (Hanberger, 2009:11).

Vatandaşlar, hesap verebilirliğin bir parçasıdır ve Behn'in demokratik hesap verebilirlik konseptine oturtulan hesap vermede, seçilmiş temsilcilerden daha fazla sorumluluğa sahiptir. Vatandaşlar seçimlerde yerel ve bölgesel yönetimleri doğrudan kontrol edebilir ve toplum örgütleri yerel ve bölgesel politikalar için hesap verme gücünü elde tutmak amacıyla baskı odaklı eleştirileri de üstlenebilir (Hanberger, 2009:9). Bütün bunların bir sonucu olarak; “Hesap Verebilirlik, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir”.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ VE UYGULAMALAR

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yönetim açısından son yıllarda dünya ve Türkiye literatüründe de inceleme altına alınan seffalık, hesap verebilirlik ve iletişim gibi değerlerin yerel yönetim uygulamalarındaki etkisini, uygulanabilirliğini ölçmek, yerel yönetim başarılarına etkisini değerlendirmek gerekmektedir. Bu

anlamda yetkili insanların, bu kavramların sadece kanunda veya yapılan araştırmalarda kalmasının ötesine geçip, bu değerleri yapılacak her işte, yatırımda, politikada ilke olarak düşünülmesini sağlamak, özetle; iş yapış şekline yansıtmak için bir bilinç yaratmak istenmiştir.

Bu çalışmada toplum ihtiyaçlarının devlete en yakın konumda bulunduğu yerel yönetimlerin bu etik değerler kapsamında değerlendirilmesi ciddi bir gereklilik olarak vurgulanmaktadır. Bucak'ta yaşayanlar ve Bucak Belediyesi'nde çalışanlar üzerinde yapılan araştırmada yerel yönetim başarıları ile şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik arasındaki ilişkiler araştırılmak amaçlanmıştır. Bu çalışma, yerel yönetimlerimize evrensel etik değerlere ve standartlara ulaşmalarında bir katkı sağlayacaktır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Yapılan bu çalışmada ana kütle olarak Burdur iline bağlı Bucak ilçesinde ikamet eden seçmen kitlesi seçilmiştir. Örnek kütle olarak Bucak ilçesindeki sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, temel sanayi ve ticari işkollarında faaliyet gösteren çeşitli işletmeler (ana kütle % 2,2'si) alınmıştır. Anketörler tarafından seçmenler ziyaret edilerek yüz yüze görüşmeler ile anketler uygulanmıştır. Anket uygulanacak kişi olarak; seçmen niteliklerine sahip 18 yaş üstü kişiler seçilmiştir. Bucak ilçesinde toplam 500 kişiye anket uygulanmıştır. Geri dönen anket sayısı 487 adet olmuştur. Anketlerin geri dönüşüm oranı % 97,4 olmuştur. 29 Mart 2009 Mahalli İdareler Seçiminde Bucak ilçesinde oy kullanan seçmen (ana kütle) sayısı 21.975 olmuştur (Yüksek Seçim Kurulu).

3.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma bulguları verilen kısıtlar için geçerlidir. Bu kısıtlar; fayda-maliyet ve pratik olma açısından belirlenmiştir. Örnek kütle; sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, temel sanayi ve ticari işkollarında faaliyet gösteren seçmenler arasından seçilmiştir. Böylece örnek kütle, bu alanda çalışan seçmenler olarak sınırlandırılmıştır.

3.4. Araştırma Modeli

Bu araştırmada şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik bağımsız değişkenler, yerel yönetimlerdeki başarı (yerel seçim başarıları) ise bağımlı değişkenler olarak seçilmiştir. Burada bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiler (*pozitif veya negatif*) araştırılmış ve ölçülmüştür. Bu konu ile ilgili olarak hipotezler geliştirilmiş ve bu hipotezlerin doğrulukları ve hipotezlerin desteklenip desteklenmediği araştırılmıştır. Değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte bir değişme varsa bunun nasıl olduğu öğrenilmeye çalışılmış ve korelasyon türü ilişkiler aranmıştır. Yerel yönetimlerin başarılarında; şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik olmak üzere özellikle üç ana konu üzerinde durulmuştur. Şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik; yerel yönetimlerin başarılarını etkileyecek ve artış sağlayacaktır. Bütün bunların ışığında denilebilir ki;

Hipotez 1: Şeffaflık, yerel yönetimlerin başarıları üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Hipotez 2: İletişim, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Hipotez 3: Hesap verebilirlik, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

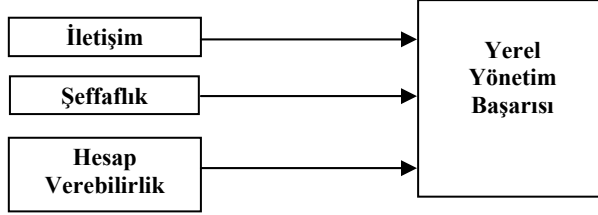
Değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte bir değişme varsa bunun nasıl olduğu öğrenilmeye çalışılmış ve korelasyon türü ilişkiler aranmıştır.

Tablo 1: Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Bağımsız Değişkenler (Neden)	X	Bağımlı Değişkenler (Sonuç)	Y
İletişim	X ₁	Yerel Yönetim Başarısı	Y
Şeffaflık	X ₂		
Hesap Verebilirlik	X ₃		

Araştırma modeli olarak da aşağıdaki gibi simgesel bir model kullanılmıştır.

Şekil 1: Şeffaflık, İletişim ve Hesap Verebilirlik ile Yerel Yönetim Başarısı Arasındaki İlişkiler

3.5. Veri Toplama Yöntemi

Araştırılan konuya yakınlıkları nedeni ile sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde çalışan kişiler, birincil veri kaynağı olarak seçilmiştir. Anket sorularının cevapları, değerlendirme ve karşılaştırma kolaylıkları sağlaması nedeni ile önceden verilecek seçeneklere göre düzenlenmiştir. Cevaplama istenen bakış açısını davet etmesi, kaynak kişi için cevaplama kolaylığı sağlaması ve değerlendirme kolaylığı vermesi bakımından kapalı uçlu sorulara ağırlık verilmiştir. Ankette beşli seçenekleri olan sıralamalı Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Anketin baş sayfasında ve sorulardan önce, soruların nasıl cevaplandırılacağını belirten açıklamalara yer verilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Toplanan veriler, bilgisayara girilmiş ve amaca uygun olarak SPSS 15.0 istatistik programı ile işlenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin araştırılmasında; ilişkinin olup olmadığı, ilişkinin yönü ve derecesi dikkate alınmıştır.

4. BULGULAR

Anket sonucu elde edilen veriler, SPSS 15.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Hipotezler, regresyon analizinde ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda test edilmiştir. Yapılan analizler ve sonuçları sırası ile aşağıda açıklanmıştır:

Ankete katılan seçmenler; yaş durumlarına göre %32'si 35-45, %30,2'si 25-35, %18,1'i 18-25, %15'i 45-55 ve %4,7'si 55 ve üstü yaş grubuna girmektedir. Eğitim durumlarına göre, ankete katılanlar arasında en yüksek oran %46 ile üniversite mezunlarına aittir. Üniversite mezunlarını %30 ile lise mezunları, %17,9 ile ilköğretim mezunları, %5,7 ile yüksek lisans mezunları, %0,4 ile doktora mezunları takip etmektedir. Çalıştıkları alanlara baktığımızda ankete katılanların %49,9'u kamu sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. Bundan sonra sırası ile katılımcıların %26,7'si kendi işini yapmakta, %20,7'si özel sektörde, geriye kalan %2,7'lik kısım ise sivil toplum kuruluşlarında görev yapmaktadır. Ankete 333'ü bay (%68,4), 154'ü bayan (%31,6) olmak üzere toplam 487 kişi katılmıştır. İlçede ikamet etme süreleri dikkate alındığında, ankete katılanların %39'u 20 yıl ve üstü, %19,1'i 0-5 yıl, %17,5'u 5-10 yıl, %12,7'si 10-15 yıl ve %11,7'si 15-20 yıl süre ile Bucak ilçesinde ikamet ettikleri görülmüştür.

4.1. Faktör Analizi

Faktör analizinde, bağımlı ve bağımsız değişkenler ayrı ayrı ele alınmış ve değişkenler bu şekilde analiz edilmiştir. Bağımlı değişkene ait faktör analizi sonuçları ve toplam açıkladığı varyans % 53,584 olarak gerçekleşmiştir. Faktör yükleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Bağımlı Değişkene Ait Faktör Yükleri

Bağımlı Değişken	Sorular	Bileşen (Component)
Yerel Yönetim Başarısı (Y)	B.1	,811
	B.2	,825
	B.3	,734
	C.2	,706
	C.3	,761
	C.4	,767
	D.2	,674
	D.3	,626
	D.4	,665
	Rotasyon Yöntemi: Kaiser Normalizasyonu ile Varimax. Rotasyon 5 iterasyonda sonuçlanmıştır.	

4.2. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik analizinde herbir değişkenin alfa katsayılarına bakılmıştır. Tablo 3'de değişkenlere ait alfa güvenilirlik katsayıları verilmiştir. Şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik konularındaki tüm sorularda güvenilirlik (alfa katsayısı) %83,7 elde edilmiştir. Elde edilen alfa değerleri; literatürde dikkate alınması istenen Bagozzi ve Yi (1988) tarafından belirtilen en küçük alfa değerinin (0,6) ve Nunnally (1978) tarafından belirtilen alfa eşik değerinin (0,7) üzerinde olduğu için kabul

edilmiştir (Kaynak, 2003, s:128). Sonuç olarak; değişkenlere ait alfa güvenilirlik katsayıları, uluslararası literatürde belirtilen ve genel kabul gören değerlerin üzerinde çıkmıştır.

Tablo 3: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Değişkenler	Soru Sayısı	Alfa Katsayısı (α)
Yerel Yönetim Başarısı (Y)	3	,702
İletişim (X ₁)	3	,741
Şeffaflık (X ₂)	3	,710
Hesap Verebilirlik (X ₃)	3	,652

4.3. Korelasyon Analizi

Tablo 4’de değişkenlere ait Pearson korelasyon katsayılarına ait değerler görülmektedir. Korelasyon tablosunda, bağımlı değişkenlerin diğer bağımsız değişkenler ile birebir ilişkilerine bakılmıştır.

Tablo 4: Korelasyon Değerleri

Değişkenler	Y	X ₁	X ₂	X ₃
Y Yerel Yönetim Başarısı	1,000			
X ₁ İletişim	,129**	1,000		
X ₂ Şeffaflık	,112**	,109*	1,000	
X ₃ Hesap Verebilirlik	,144**	,321**	,225**	1,000

Pearson Korr. (Korelasyon) ve Sig. (Anlamlılık)
**. Korelasyon, $\rho=0,01$ seviyesinde anlamlı (çift yönlü)
* . Korelasyon, $\rho=0,05$ seviyesinde anlamlı (çift yönlü)

4.4. Regresyon Analizleri ve Hipotez Testleri

Modele ait hipotezler, regresyon analizleri yapılarak test edilmiştir. Aşağıda regresyon analizinin matematiksel ifadesi olan denkleme yer verilmiş ve analizler bu denklem doğrultusunda yapılmıştır. Bağımlı değişkenlere ilişkin hipotezleri test etmek için regresyon denklemi öne sürülmüştür. Matematiksel model olarak nitelendirilen bu denklem aşağıda verilmiştir:

$$Y=\beta_0+\beta_1X_1+\beta_2X_2+\beta_3X_3.$$

Burada bağımlı değişken Y, yerel yönetim başarısını ifade etmektedir. Benzer şekilde bağımsız değişkenlerden X₁, şeffaflığı; X₂, iletişimi; X₃, hesap verebilirliği göstermektedir. Burada X_i, i. değişken; β değeri ise, standardlaştırılmış beta regresyon katsayısıdır. Regresyon analizi sonucunda değişkenlerin β katsayıları ve anlamlılık seviyelerine (ρ) göre hipotezlerimiz kabul yada reddedilecektir. Bu tablolarda gösterilen unsurlar; bağımlı değişken, bağımsız değişken, beta katsayıları (β), anlamlılık (ρ), R² ve F değerleridir. Regresyon tablolarında bu değerlerin aynı formatta verilmesine dikkat edilmiştir.

4.5. Yerel Yönetim Başarısı İçin Regresyon Sonuçları

Tablo 5’de görüldüğü gibi, analizde bağımlı değişken olarak “Yerel Yönetim Başarısı” alınmış ve bunu etkileyen bağımsız değişkenler seçilerek regresyon analizi yürütülmüştür. Bu regresyon

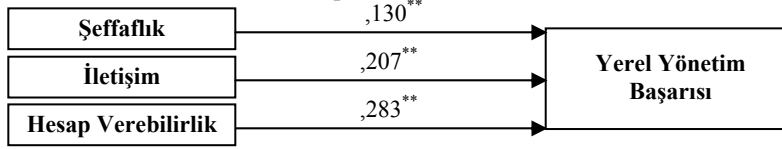
modelinde; $R^2 = ,134$, $\rho = ,000$ ve $F = 18,638$ değerleri elde edilmiştir. Elde edilen R^2 ve F değerleri, modelde kullanılan değişkenlerin “Yerel Yönetim Başarısını” oldukça tatminkar seviyede açıkladığını göstermektedir.

Tablo 5: Yerel Yönetim Başarısını Etkileyen Bağımsız Değişkenler

Bağımsız Değişkenler	Beta (β)	Anlamlılık (ρ)
İletişim (X_1)	,207**	,000
Şeffaflık (X_2)	,130**	,005
Hesap Verebilirlik (X_3)	,283**	,000
$R^2 = ,134$		
$F = 18,638$		
$\rho = ,000^a$		
** . Korelasyon, $\rho = ,01$ seviyesinde anlamlı (çift yönlü)		
* . Korelasyon, $\rho = ,05$ seviyesinde anlamlı (çift yönlü)		
Bağımlı Değişken “Yerel Yönetim Başarısı”		

Aşağıdaki Şekil 2’de şeffaflık, iletişim ve hesap verebilirlik ile yerel yönetim başarısına ait regresyon sonuçları toplu bir şekilde şematik olarak gösterilmiştir. Kabul edilen hipotezlere ait ilişkiler kalın çizgili oklarla, reddedilen hipotezlere ait ilişkiler ise kesik çizgili oklarla gösterilmiştir.

Şekil 2: Şeffaflık, İletişim ve Hesap Verebilirlik ile Yerel Yönetim Başarısı Arasındaki İlişkiler

Bulgular sonucunda matematiksel model olarak nitelendirilen denklemler sayısal olarak aşağıda verilmiştir:

$$Y = 1,278 + ,207^{**} X_1 + ,130^{**} X_2 + ,283^{**} X_3$$

4.6. Hipotezlere İlişkin Sonuçlar Tablosu

Hipotezlere ilişkin sonuçlar, Tablo 6’da gösterilmiştir. Modeldeki hipotezlerin tamamı tek yönlü olup, çift yönlü hipotezler bulunmamaktadır. Toplam 3 adet hipotezin sıralandığı Tabloda sonuçlara ilişkin olarak, Beta (β), Anlamlılık (ρ) ve KABUL/RED (K/R) durumları görülmektedir. Buna göre; 3 adet hipotez % 1 seviyesinde anlamlı olduklarından kabul edilmiştir.

Tablo 6: Hipotezlere İlişkin Sonuçlar

No	Hipotezler	β	ρ	K/R
H ₁	Şeffaflık, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.	,130**	,000	K
H ₂	İletişim, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.	,207**	,000	K
H ₃	Hesap verebilirlik, yerel yönetimlerin başarısı üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.	,283**	,000	K

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde yeni kamu yönetimi anlayışı ile ortaya çıkan yönetim ilkeleri devletin hiyerarşik yönünü azaltmakta, rasyonelliğini arttırmakta, iletişim yapısını hızlı ve ağsal ilişkiler haline dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, pasif bireylerden oluşan bir toplum yerine, eylemde bulunma kapasitesine sahip bireylerden oluşan bir toplum ortaya çıkaracaktır. Bunun için de devlete düşen rol, onlara hizmet üretmek kadar toplumdaki bireyleri güçlendirmek, yetkilendirmek, yapabilir ve hesap sorabilir kılmak olmalıdır.

Burdur iline bağlı Bucak ilçesinde yaşayan vatandaşların ankete verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucu; şeffaflığın ($p=,005$), iletişimin ($p=,000$) ve hesap verebilirliğin ($p=,000$) yerel yönetim başarısı üzerinde pozitif ve doğrudan bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Sonuç olarak yerel yönetimler konusundaki önerilerimiz şunlardır:

- Yerel yönetimler şeffaflık ilkelerine önem vermeli ve tüm faaliyetlerini bu çerçevede sürdürmelidir.
- Vatandaşların bilgi edinme hakkına saygı gösterilmeli, yerel yönetimlerin kararlarını ve uygulamalarını kolaylıkla öğrenebilmeleri sağlanmalıdır.
- Yerel yönetim meclis toplantıları vatandaşa açık olmalı, bütçe kullanımı ve gelir-gider durumları hakkında belirli aralıklarla bilgi verilmelidir.
- Toplantı tutanakları ve kararları yayınlanmalı ve duyurulmalı, yerel yönetim ile vatandaş arasındaki bilgi ve hizmet alışverişlerinde teknoloji kullanımı arttırılmalıdır.
- Hem çalışan hem de vatandaş açısından, yapılacak işlemlerde zaman tasarrufu sağlanmalıdır.
- Vatandaşların, sunulan hizmetlere çeşitli kaynaklardan (internet, cep telefonu, vb.) erişebilmeleri sağlanmalıdır.
- Yerel yönetimler ile vatandaş ilişkilerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.
- İş süreçlerinin sadeleştirilmesi ve iş akışlarının şematize edilerek vatandaşların bilgisine sunulması.
- Bölge verilerine ilişkin bilgilerin daha rahat toplanabilmesi sağlanmalıdır.
- Yapılacak anketler ile halkın beklenti, talep ve şikayetleri öğrenilmelidir.

KAYNAKLAR

Aksoy, Necdet, Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler ve Teknoloji Kullanımı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Müfettişi, Türk İdare Dergisi, Yıl: 78, Sayı: 452, Eylül 2006.

Aktan, Coşkun C. ve Çoban, Hilmi, Kamu Sektöründe İyi Yönetim İlkeleri, 2000.

Atıyas, İzak ve Sayın, Şerif, Kamu Maliyesinde Saydamlık, 2001.

Bilgin, Mehmet H., Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Tartışmaları, Kadir Has Ün. İ.İ.B.F. Perşembe Konferansları, 2005.

Çoruh, Mustafa, Belediyeler ve İnternet, International School of Management, Paris, 2008.

Eckardt, Sebastian, Political Accountability, Fiscal Conditions and Local Government Performance-Cross-Sectional Evidence From Indonesia, Public Administration and Development, Public Admin. Dev. 28, published online in Wiley InterScience, DOI: 10.1002/pad.475, The World Bank Office, Indonesia, 2008.

Fabry, Sandra, Transparency in Government Spending: An Idea Whose Time Has Come for Florida, Adjunct Scholar, The James Madison Institute, State Government Affairs Manager, Americans for Tax Reform, Policy Brief, 850 (386)-3131-P.O.Box. 37460, Tallahassee, FL 32315, Number 4, April, 2008.

Hanberger, Anders, Democratic Accountability in Decentralised Governance, ISSN 0080-6757 Doi: 10.1111/j. 1467-9477.2008.00220.x, 2008, The Author(s), Journal compilation, 2008 Nordic Political Science Association, Scandinavian Political Studies, Vol. 32, No. 1, Blackwell Publishing Ltd, Oxford, UK, 2009.

Henden, H. Burçin ve Henden, Rıfki, Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve e-Belediyeçilik, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Alaplı MYO, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ISSN:1304-0278, Güz-2005, Cilt: 4, Sayı:14.

Katz, Ellen M., Transparency in Government-How American Citizens Influence Public Policy, 2008.

Kaynak, Ramazan, “Proje Üretiminde Tedarik Yönetimi: Üreticinin Gelecekteki Alım Yoğunluğunu Etkileyen Faktörler” Doktora Tezi, G.Y.T.E. İşletme ABD, Gebze, 2003.

Kloot, Louise, Performance Measurement and Accountability in Victorian Local Government, Victoria University of Technology, Department of Accounting and Finance, Melbourne City, Victoria, Australia, The International Journal of Public Sector Management, Vol. 12, No. 7, MCB University Press, 0951-3558, 1999.

Köseoğlu, Özer, Belediyelerde Performans Yönetimi, Türk İdare Dergisi, Sayı: 447, Yıl: Haziran-2005.

Mackay, Ilva, Toward a System of Communication for Local Government, presented to SALGA Members Assembly, eThekwin Metropolitan Municipality, Deputy Chief Executive Officer of GCIS, June 25-27, 2006.

Mussari, Riccardo, Accounting and Accountability in Italian Local Governments: Recent Changes and Challenges for The Future, Public Budgeting and Finance, Winter-1994.

Nelson, Paul J., Multilateral Development Banks, Transparency And Corporate Clients: Public-Private Partnerships’ and Public Access to Information, Graduate School of Public and International Affairs, University of Pittsburgh, Pittsburgh, PA, USA, Public Administration and Development, Public Admin. Dev. 23, published online May 28, 2003, Wiley InterScience, DOI: 10.1002/pad.276.

Öner, Şerif, Belediyelerde Yönetime Katılmada Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi, Dokuz Eylül Ün., Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:3, Sayı:2, 2001.

Öztürk, Namık K., Kamu Sektöründe Performans Ölçümünün Amaçları ve Yöneticilerin Konumu, Muğla Ün. İ.İ.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü, Türk İdare Dergisi, 2000.

Ryan, Christine, Stanley, Trevor and Nelson, Morton, Financial Accountability and Management, August 2002, 0267-4424, Accountability Disclosures by Queensland Local Government Councils: 1997-1999, School of Accountancy, Queensland University of Technology, 2 George Street, Brisbane 4000, Australia, Blackwell Publishers Ltd. 2002, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK and 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA.

Soysal, Abdullah ve Alıcı, Sedat, Yerel Yönetimlerde Kaliteli Hizmet Anlayışının Geliştirilmesi ve Kurumsallaştırılması, Kahramanmaraş Sütçü İmam Ün., Türk İdare Dergisi.

Şahin, Ali, Türk Kamu Yönetiminde Yönetiş İletişim ve Bu Konuda Düzenlenen Bir Anket Çalışmasının Sonuçları, Selçuk Ün., İ.İ.B.F., Kamu Yönetimi Bölümü, Maliye Dergisi, Sayı: 152, Ocak-Haziran 2007.

Şentürk, Hulusi, Belediyeler İçin Avrupa Birliği Rehberi, Belediye Yönetim Dizisi, 2005.

Taşçı, Deniz; Koç, Umut, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı-Örgütsel Öğrenme Değerleri İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Görgül Bir Araştırma, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt/Vol.: 7, Sayı/No: 2, 2007.

Tortop, Nuri, Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler ve Saydamlık, Türk İdare Dergisi, Sayı: 449, Aralık-2005.

Yılmaz, Abdullah, AB'ye Uyum Sürecinde Türk Kamu Yönetiminin Dönüşümü Üzerine Notlar, D.P.Ü. Kütahya D.D.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü, D.P.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 17, Nisan 2007.

Yomralıoğlu, Tahsin ve Çelik, Kemal, Konumsal Bilgi Sistemi İçin Yerel Yönetimlerde Re-Organizasyon İhtiyaçları, Karadeniz Teknik Ün., Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları Sempozyumu, Trabzon, 1999.